

**NATUURTOETS UITBREIDING
MELKVEEBEDRIJF HOOGENDIJK,
OUDERKERK AAN DE IJSSEL**

NATUURTOETS UITBREIDING MELKVEEBEDRIJF HOOGENDIJK, OUDERKERK AAN DE IJSSEL

Uitgebracht aan: Fam. Hoogendijk
Tiendweg West 2
2935 LG Ouderkerk aan de IJssel

Uitgebracht door: Aequator Groen & Ruimte bv
Postbus 1171
3840 BD Harderwijk

Contactpersoon: André de Bonte / Suzanne Weterings
06-53151731 / 06-57934566

Auteur(s): André de Bonte / Suzanne Weterings

Versie: Definitief

Datum: 28 februari 2017

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding en doel van het onderzoek	1
1.1	Leeswijzer	1
1.2	Methode	1
2	HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE IN HET PLANGEBIED	2
2.1	Huidige situatie in het plangebied	2
2.2	Toekomstige situatie in het plangebied	3
3	WET NATUURBESCHERMING	5
3.1	Algemeen	5
3.2	Soortenbescherming	5
3.3	Natura 2000-gebieden	7
3.4	Zorgplicht	8
4	BESCHERMDE SOORTEN	9
4.1	Beschermde soorten in en rond het plangebied	9
4.2	Toets Wet natuurbescherming	13
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	15
	REFERENTIES	16
	BIJLAGE 1 RESULTATEN QUICKSCANHULP	17

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel van het onderzoek

De familie Hoogendijk heeft plannen voor de uitbreiding van het bestaande melkveebedrijf aan de Tiendweg West 2 te Ouderkerk aan de IJssel, waarvoor het bestaande bouwblok moet worden vergroot. Ten behoeve van deze plannen moet onderzocht worden wat het effect van deze werkzaamheden op beschermde natuurwaarden is.

In dit onderzoek wordt gekeken naar het voorkomen van door de wet beschermde soorten planten en dieren om te bepalen of toekomstige plannen negatieve effecten hebben op deze soorten. Het kader wordt daarbij gevormd door de Wet natuurbescherming. Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied, Boezems Kinderdijk, ligt op ruim 4 km afstand, de dichtstbijzijnde EHS ligt ten zuidoosten van de bebouwde kom van Ouderkerk a/d IJssel, op een afstand van ca. 400 m. Omdat het in dit onderzoek niet gaat om een toename van stikstofemissie, zijn effecten op het N2000-gebied en de EHS op die afstanden uitgesloten.

Doel van dit onderzoek is het bepalen of de voorgenomen plannen in strijd zijn met de Wet natuurbescherming.

1.1 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de huidige en toekomstige situatie in het plangebied. Hoofdstuk 3 geeft uitleg over de Wet natuurbescherming en benoemt de verbodsbepalingen. In hoofdstuk 4 worden de beschermde plant- en diersoorten beschreven die mogelijk door de voorgenomen werkzaamheden worden beïnvloed. In hoofdstuk 5 worden conclusies getrokken.

1.2 Methode

Om eventuele conflicten van de voorgenomen plannen met de wetgeving boven water te krijgen zijn een aantal stappen doorlopen:

- ✓ Informatie over de voorgenomen plannen is verstrekt door de opdrachtgever.
- ✓ Met behulp van verspreidingsgegevens (literatuur en internet) is nagegaan welke door de wet beschermde plant- en diersoorten in de omgeving van het plangebied voorkomen.
- ✓ Door middel van een veldbezoek op 22 mei 2015 is beoordeeld voor welke van de beschermde soorten het plangebied mogelijk van belang is.

2 HUIDIGE EN TOEKOMSTIGE SITUATIE IN HET PLANGEBIED

2.1 Huidige situatie in het plangebied

Het plangebied is gelegen in agrarisch gebied, direct ten zuidwesten van de bebouwde kom van Ouderkerk aan de IJssel. (zie figuur 1).

Figuur 1 Ligging bedrijf (bron: BING maps)

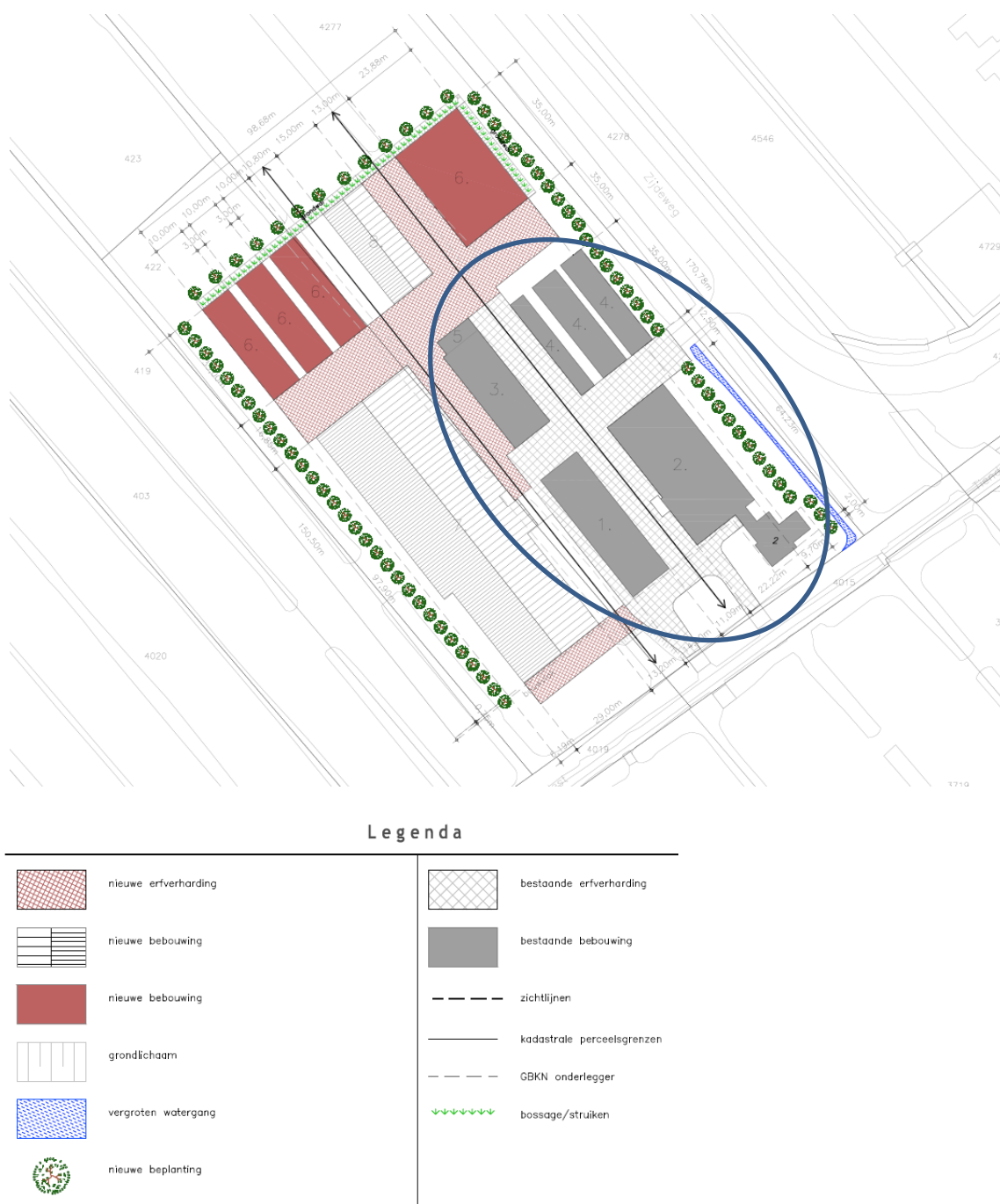
Het plangebied bestaat uit intensief agrarisch grasland, een stuk verharding met opslag en enkele brede, ondiepe sloten met daarlangs een lage wilgenbeplanting. Onderstaande foto's geven een beeld van het plangebied.

Figuur 2 Beeld van het plangebied vanaf het zuiden en vanaf het noorden

2.2 Toekomstige situatie in het plangebied

De bestaande gebouwen en het bestaande erf blijven volledig behouden. De uitbreiding van het bedrijf zal direct ten westen en ten noordwesten van de bestaande bebouwing plaatsvinden. In onderstaande figuur is de locatie van de benodigde uitbreiding van het bouwblok aangegeven, met daarop een weergave van de nieuwbouwplannen.

Figuur 3: Toekomstige situatie (met in de blauwe cirkel de huidige situatie)

Ten behoeve van de uitbreiding zal het bestaande grasland worden verhard en zullen een aantal delen van de sloten (enkele honderden vierkante meters) ter plaatse worden gedempt.

3 WET NATUURBESCHERMING

3.1 Algemeen

Per 1 januari 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming in werking. Deze wet is een samenvoeging van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. De nieuwe Wet Natuurbescherming neemt de Europese regelgeving als uitgangspunt. Daar de plannen uitgevoerd zullen worden in 2017, zal de toetsing van de plannen volgens de dan geldende wetgeving gebeuren.

Doel

De Wet Natuurbescherming is gericht op:

- a) Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van de biologische diversiteit;
- b) Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies, en
- c) Het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen, vanwege hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis, mede ter vervulling van maatschappelijke functies.

3.2 Soortenbescherming

Het onderscheid tussen licht beschermde, middelzwaar en zwaar beschermde soorten (tabellen), zoals dit geregeld was in de Flora- en faunawet komt te vervallen. Elke opgenomen soort wordt in de basis op dezelfde wijze beschermd. De soortenbescherming is nu onderverdeeld in:

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn
2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn
(in het wild levende diersoorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn)
(planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern)
3. Beschermingsregime andere soorten
(genoemd in de bijlage, onderdeel A en B, bij deze wet)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Verbodsbepalingen

- Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Het is verboden eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben.
- Het is verboden vogels opzettelijk te storen.
- Het verbod, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Ontheffing of een vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
- c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn*Verbodsbepalingen*

- Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.
- Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ontheffing of een vrijstelling

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het mogelijk te maken om binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Beschermingsregime andere soorten

Verbodsbepalingen

Het is verboden om:

- in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage (A) bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren (bijlage A) opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage (B) bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Ontheffing of een vrijstelling

De regels voor ontheffing of vrijstelling zijn hetzelfde als voor het beschermingsregime van soorten van de Habitatrichtlijn.

In Bijlage 1 staat de lijst van beschermde plant- en diersoorten onder de Wet Natuurbescherming.

3.3 Natura 2000-gebieden

Verboden

Het is verboden zonder vergunning van gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied:

- a) de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of
- b) een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

Ontheffing of een vrijstelling

Gedeputeerde staten verlenen voor het project, uitsluitend een vergunning, indien uit de passende beoordeling de zekerheid is verkregen dat het plan, de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten. Ondanks het feit dat uit de passende beoordeling de vereiste zekerheid niet is verkregen, kan toch een vergunning worden verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

1. er zijn geen alternatieve oplossingen;
2. het plan is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met in begrip van redenen van sociale of economische aard, en
3. de nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Ingeval het plan significante gevolgen kan hebben voor een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort in een Natura 2000-gebied, geldt, de voorwaarde dat het plan nodig is vanwege:

- a) argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten, of
- b) andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.

3.4 Zorgplicht

Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. De zorg houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

4 BESCHERMDE SOORTEN

Door gebruik te maken van verspreidingsgegevens is achterhaald, welke beschermde soorten in de laatste 5 jaar in de omgeving van het plangebied zijn waargenomen. De gegevens zijn verkregen met behulp van de QuickScanhulp (www.quickscanhulp.nl). Gedurende een veldbezoek uitgevoerd op 22 mei 2015 is vervolgens bepaald, welke van de soorten uit de omgeving mogelijk geschikt leefgebied vinden in het plangebied (zie bijlage 1).

4.1 Beschermde soorten in en rond het plangebied

Vogels

In het plangebied en de directe omgeving komen zeer waarschijnlijk een aantal soorten vogels voor. De omgeving van het plangebied biedt broedgelegenheid aan weidevogels. Omdat het plangebied aan de oostkant grenst aan het bestaande bedrijf en er aan de westkant binnen een afstand van 100 m een hoogspanningsleiding loopt, is het plangebied zelf ongeschikt voor weidevogels. De enkele meters hoge wilgenbeplanting langs de sloot tussen het bestaande bedrijf en de uitbreiding biedt broedmogelijkheden voor algemene erf- en tuinvogels als merel, winterkoning etc. Het plangebied biedt geen mogelijkheden voor vogels waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens zijn 4 soorten vleermuizen waargenomen binnen een afstand van 1 km van het plangebied: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, ruige dwergvleermuis en tweekleurige vleermuis. Binnen een afstand van 10 km zijn meervleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis waargenomen. Alle inheemse soorten vleermuizen zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming.

Als verblijfplaats maken diverse soorten vleermuizen gebruik van gebouwen en bomen. Er worden ten behoeve van de plannen geen gebouwen gesloopt en geen bomen gekapt.

Daarnaast maken vleermuizen gebruik van lijnen en structuren in het landschap. De connectiviteit met het landschap staat voor de mate waarin een individu gebruik maakt van deze bestaande lijnen en structuren om te “pendelen” tussen verblijfplaats en foerageergebied. Voor diverse soorten geldt dat deze connectiviteit hoog is. Indien structuren in het landschap verdwijnen heeft dit mogelijk een negatieve invloed op soorten met een hoge connectiviteit.

Als gevolg van de plannen gaan geen structuren in het landschap verloren.

Het plangebied biedt mogelijk geschikt foerageergebied aan onder andere gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.

Onderstaande tabel beschrijft de verblijfplaatsen en het foerageergebied van deze soorten.

Tabel 1 Verblijfplaatsen en foerageergebied vleermuizen

Naam	winterver- blijf	kraamver- blijf	zomerver- blijf	paarverblijf	Foerageergebied	Connec- tiviteit
Gewone Dwergvleermuis	gebouwen, zwak gebu- ferde objec- ten	gebouwen	gebouwen, bomen	gebouwen, bomen	overall	Laag

Laatvlieger	gebouwen, zwak gebufferde objecten	gebouwen, zolders	gebouwen, zolders	gebufferde objecten	stedelijk gebied, polders, weilanden, bosranden	Laag
Meervleermuis	gebouwen, gebufferde objecten	gebouwen, zolders	gebouwen, zolders, gebufferde objecten	gebufferde objecten, gebouwen, boomholtes (?)	water, natte veengebieden, weilanden	Hoog
Rosse vleermuis	bomen, hoge gebouwen	bomen (gebouwen)	bomen, zolders	bomen	natte gebieden, weilanden, steden (verlichting)	Laag
Ruige dwergvleermuis	bomen, houtstapels, gebouwen		bomen, zolders	bomen, gebouwen	natte gebieden, bos	Laag
Watervleermuis	bomen, gebufferde objecten	bomen, zolders, gebouwen, bruggen/duikers	bomen, kerken, zwak gebufferde objecten	bomen, gebufferde objecten	water, bossen, parken	Hoog
Gewone Grootoorvleermuis	bomen, zolders, gebufferde objecten, kasten	bomen, zolders, gebouwen	bomen, zolders	bomen, zolders, gebufferde objecten	bos, kleinschalig landschap, tuinen	Hoog
Tweekleurige vleermuis	grotten, kelders, spleten in hoge gebouwen	gebouwen, onder dakijsen en op zolders, in vleermuis-kasten, maar ook in bomen en rotsspleten	muurspleten en zolder-ruimten van hoge gebouwen	Hoge gebouwen en rotswanden	stedelijk gebied, polders, weilanden, bosranden (als rosse vleermuis en laatvlieger)	Laag (oriëntatie op basis van hoge objecten)

Overige zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens zijn er op een afstand van minder dan 5 kilometer de beschermde bever, waterspitsmuis en het damhart waargenomen. Binnen een afstand van 10 kilometer zijn beschermde boommarters, gewone zeehonden, steenmarters en otters waargenomen.

Bever komen voor in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De bever heeft een voorkeur voor rustige rivieren en meren omzoomd door broekbossen met bomen als wilg en es. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de bever.

De *waterspitsmuis* komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, vrij snel stromend tot stilstaand water met een behoorlijk ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Hij komt voor bij beken, rivieren, sloten, plassen en daar waar grondwater opwelt. Ook wordt hij veelvuldig aangetroffen langs de binnenduinrand, natuurlijke duinmeren en kunstmatige infiltratiegebieden. De waterspitsmuis komt alleen daar voor waar bodembedekkende vegetatie aanwezig is en waar binnen een straal van 500 meter water is te vinden. Bovendien moet er in de oevers voldoende schuilmogelijkheid zijn waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten (bron: zoogdiervereniging.nl). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de waterspitsmuis.

Het *damhart* komt vooral voor in lichte loofbossen en gemengde bossen, minder vaak in uitgestrekte naaldbossen. Hij heeft een voorkeur voor oudere bossen met een dichte onderbegroeiing. Belangrijk is dat er voldoende gras is. Ook komt hij voor in randzones bij open plekken, graslanden en akker-

randen en in parkachtige bosgebieden. Het plangebied biedt geen potentieel geschikt leefgebied aan het damhert.

De *boomarter* heeft een voorkeur voor oudere en rijk gestructureerde bossen. Indien voldoende bosjes en lijnvormige elementen aanwezig zijn, wordt de soort ook waargenomen in agrarische landschappen. Het plangebied biedt geen potentieel geschikt leefgebied aan de boomarter.

De *steenarter* is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig zelfs in grote steden (de steenarter is een 'cultuurvolger'). Hij heeft een voorkeur voor gebieden met kleinschalige landbouw, met oude schuren, heggen en geriefhoutbosjes. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenarter daar zijn voedsel zoekt. Het plangebied vormt een potentieel foerageergebied voor de steenarter.

Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan gewone zeehonden en otters.

Amfibieën

Volgens verspreidingsgegevens is het voorkomen bekend van de beschermde alpenwatersalamander, kamsalamander, heikikker, rugstreeppad en poelkikker op een afstand van minder dan 10 kilometer van het plangebied.

De *alpenwatersalamander* komt voor op zand-, leem- en lössbodems in heidegebieden, agrarisch gebied en op ruderaire terreinen. Als aquatisch habitat worden met name vennen, poelen en andere kleine, geïsoleerde wateren (ook bospoelen) gebruikt. Veel voortplantingswateren van deze soort liggen in of nabij bos. De soort heeft als landhabitat een duidelijke voorkeur voor (loof)bossen. Daarnaast zijn ook ongebruikte graslanden en kleine landschapselementen van groot belang, waarbij heggen en houtwallen als geleidend element dienst doen. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor deze soort.

Kamsalamanders komen voornamelijk voor in de wat diepere en licht voedselrijke wateren op landgoederen, in beekdalen en in het rivierengebied. Het landhabitat bestaat uit loofbossen en kleinschalige cultuurlandschappen, vooral op zand- en rivierkleigronden. De soort wordt zelden waargenomen in akkerbouwgebieden. De soort is goed vertegenwoordigd op de overgang van agrarisch gebied (en halfnatuurlijk grasland) naar bos (Creemers & van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de kamsalamander.

De *heikikker* is een laaglandsoort die voornamelijk wordt aangetroffen in hoog- en laagvenen, op heide, in beekdalen, klei-op-veen en komkleigebieden en soms ook in uiterwaarden. De soort maakt bij voorkeur gebruik van relatief voedselarme wateren. In klei- en veenweidegebieden wordt ook voortplanting geconstateerd in meer voedselrijke sloten. Uit verspreidingsgegevens blijkt de heikikker een vennensoort bij uitstek. De soort wordt nauwelijks aangetroffen in intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing (Creemers en van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de heikikker.

De *rugstreeppad* is gebonden aan pioniermilieus, zoals op rivierduinen, overstromingsvlakten en langs oevers van meanderende kleine rivieren. In het cultuurlandschap handhaaft de rugstreeppad

zich op braakliggend terrein. Voortplantingswateren zijn vaak klein en ondiep en vrijwel onbegroeid (Janssen & Schaminée 2008). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de rugstreeppad.

De *poelkikker* komt in Nederland vooral in het oosten en zuiden voor. Het is een zon- en warmteminnende soort met een voorkeur voor onbeschaduwde wateren. De oeverzone moet bij voorkeur goed begroeid zijn. En het water is vaak vrij omvangrijk of maakt deel uit van een groter complex van wateren. De poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm, schoon water. Hij heeft een voorkeur voor zwak zure, stilstaande wateren in bos- en heidegebieden op de hogere zandgronden. Hij komt voor in vennen, poelen en watergangen in hoogveengebieden, en in uiterwaarden. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de poelkikker.

Reptielen

Uit verspreidingsgegevens blijkt het voor komen van de beschermde ringslang op een afstand van minder dan 5 kilometer van het plangebied en de hazelworm op een afstand van minder dan 10 kilometer van het plangebied.

De *ringslang* is sterk gebonden aan water. De aanwezigheid van hogere gronden is een belangrijke voorwaarde voor de soort om alle stadia van de levenscyclus te kunnen doorlopen. Naast laagvenen wordt de soort relatief veel waargenomen in landschapstypen met bos, struweel en op of nabij infrastructuur. De soort komt ook voor in systemen die voedselrijk en ruig begroeid zijn (Creemers & van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan de ringslang.

Vindplaatsen van *hazelwormen* liggen voornamelijk in bos- en heidegebieden op de pleistocene zandgronden. Het voorkeurs habitat bestaat uit enigszins vochtige, met dichte vegetatie bedekte gebieden. De meeste waarnemingen hebben betrekking op bos- en heideterreinen (Creemers & van Delft, 2009). Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan de hazelworm.

Vissen

Uit verspreidingsgegevens van vissen komt naar voren dat er binnen 1 km van het plangebied beschermde grote modderkruipers waargenomen zijn.

De *grote modderkruiper* komt voor in geïsoleerde wateren met verlandingsvegetaties. Met name de natte gebieden die aan de ruilverkaveling ontsnapt zijn, zijn kansrijk. Deze wateren zijn doorgaans soortenarm. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied aan grote modderkruipers.

Ongewervelden

Uit verspreidingsgegevens blijkt het voorkomen van de beschermde groene glazenmaker binnen 1 km van het plangebied en de rivierrombout en gevlekte witsnuitlibel op een afstand van minder dan 5 kilometer van het plangebied. Op een afstand van 5 tot 10 kilometer van het plangebied zijn vliegende herten waargenomen.

Daarnaast is de platte schijfhoorn waargenomen binnen een afstand van 5 kilometer van het plangebied.

De *groene glazenmaker* leeft in stilstaande wateren met dichte krabbenscheervelden: plassen, sloten en petgaten in laagveengebieden en sloten in veenweidegebieden (Kalkman, 2004a). In Nederland komt deze plant vooral voor in sloten en moerassen in het laagveengebied. Krabbescheer verlangt

schone, niet te voedselrijke sloten en is gevoelig voor milieuvervuiling. Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan de groene glazenmaker.

De *rivierrombout* komt voor langs rivieren en grote beken, vooral op plaatsen waar zand of slib is afgezet. Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan de rivierrombout.

De *gevlekte witsnuitlibel* komt in verschillende biotopen voor, met name verlandingszones en laagveenmoerassen (Kalkman, 2004b). De soort komt ook bij matig voedselrijke bosplassen en niet te zure vennen voor, veelal met een uitgebreide oevervegetatie. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor deze soort.

Het *vliegend hert* is, voor de ontwikkeling van haar larven, afhankelijk van door schimmels aangetast rottend eikenhout. Vroeger was dit aanwezig in de vorm van langzaam wegwijnende zeer oude eiken. In ons land is dit type hout min of meer kunstmatig aanwezig in hakhoutcultuur. Hier bleven stompers staan die uiteindelijk weggroten. Nederland ligt aan de rand van het verspreidingsgebied van het vliegend hert. Vermoedelijk bevinden de broedplaatsen van deze dieren zich niet in de dichte (eiken)bossen zelf, maar eerder in halfopen landschappen zoals bosranden of houtwallen. In het plangebied zijn geen rottende eikenstompers aanwezig. Het plangebied vormt geen geschikte leefomgeving voor het vliegend hert.

De *platte schijfhoren* komt voor in zoete, heldere en schone wateren met een rijke begroeiing. Vaak in draadalg-vegetaties. Ook in andere vegetaties, zoals in wateren met krabbescheer. Daarnaast soms op de wortels van o.a. Lisdodde en vergelijkbare oevergebonden planten. De soort leeft niet in verontreinigd of brak water. Het plangebied biedt geen geschikt leefgebied voor deze soort.

Planten

Het plangebied bestaat uit intensief grasland en behoorlijk dichtgeslibde sloten, het voorkomen van beschermde plantensoorten ter plaatse is uitgesloten, omdat het daarvoor geen geschikt leefgebied vormt.

4.2 Toets Wet natuurbescherming

Vogels

Als de sloop- en bouwwerkzaamheden in het broedseizoen (maart – juli) worden uitgevoerd, zal dat leiden tot verstoring van de mogelijk in de omgeving broedende vogels, wat strijdig is met de Wet natuurbescherming. Het is dan ook van belang om met de werkzaamheden te beginnen buiten het broedseizoen, om overtreding te voorkomen.

Wanneer voor het broedseizoen gestart wordt met de werkzaamheden is het de verwachting dat er, vanwege de verstoring, geen broedvogels vestigen in en direct nabij het gebied. Indien er toch in het plangebied vogels tot broeden komen, moeten de werkzaamheden worden gestaakt tot na het broedseizoen. Het is daarom aan te raden om maatregelen te nemen die eventueel broeden voorkomen, zoals het afdekken van zandhopen en het direct afvoeren van materiaal.

Vleermuizen

Het plangebied biedt mogelijk geschikt foerageergebied aan gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Er is in de omgeving voldoende

vergelijkbaar gebied aanwezig, waardoor gesteld kan worden dat de plannen niet zullen leiden tot een significante aantasting van het foerageergebied.

Overige zoogdieren

Het plangebied vormt potentieel foerageergebied voor steenmarters. Er is in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied. De plannen conflicteren dan ook voor wat betreft zoogdieren niet met de Wet natuurbescherming.

Reptielen

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten reptielen. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft reptielen niet met de Wet natuurbescherming.

Amfibieën

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten amfibieën. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft amfibieën niet met de Wet natuurbescherming.

Vissen

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde vissen. De plannen conflicteren dan ook niet met de Wet natuurbescherming.

Ongewervelden

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten ongewervelden. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft ongewervelden niet met de Wet natuurbescherming.

Planten

Het plangebied biedt geen geschikte leefomgeving aan beschermde soorten planten. Uitvoering van de plannen conflicteert dan ook voor wat betreft planten niet met de Wet natuurbescherming.

5 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- De bouwwerkzaamheden dienen buiten het broedseizoen van vogels aan te vangen om mogelijke overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen. In grote lijnen loopt het broedseizoen van half maart tot half juli.
- Het plangebied en de directe omgeving bieden mogelijk een geschikt foerageergebied voor verschillende soorten vleermuizen. Er is in de omgeving voldoende vergelijkbaar gebied aanwezig, zodat de plannen niet zullen leiden tot een significante aantasting van het foerageergebied.
- Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Om te voorkomen dat foeragerende vleermuizen verstoord worden is het van belang tijdens en na de bouw rekening te houden met verlichting.
- Het plangebied vormt potentieel foerageergebied voor steenmarters. Er is in de omgeving voldoende alternatief foerageergebied. De plannen conflicteren dan ook voor wat betreft steenmarters niet met de Wet natuurbescherming.

REFERENTIES

Creemers R., Van Delft, J. (2009) De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9, KNNV Uitgeverij Utrecht

Janssen en Schaminée (2008) Europese Natuur in Nederland, Soorten van de habitatrichtlijn, KNNV Uitgeverij, Utrecht

Limpens et al, (2010) Handleiding Vleermuizen en Planologie, Zoogdierverseniging

www.minez.nederlandsesoorten.nl

www.natuurkalender.nl

www.quickscanhulp.nl "© NDFF - quickscanhulp.nl 28-02-2017 09:38:46".

www.rijksoverheid.nl

www.vleermuisnet.nl

www.vlinderstichting.nl

www.wetten.overheid.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.zoogdierverseniging.nl

BIJLAGE 1 RESULTATEN QUICKSCANHULP

"© NDFF - quickscanhulp.nl 28-02-2017 09:38:46".

Soort	Soortgroep	Afstand
Alpenwatersalamander	Amfibieën	0 - 1 km
Kamsalamander	Amfibieën	0 - 1 km
Heikikker	Amfibieën	1 - 5 km
Rugstreeppad	Amfibieën	1 - 5 km
Poelkikker	Amfibieën	5 - 10 km
Vliegend hert	Insecten - Kevers	5 - 10 km
Groene glazenmaker	Insecten - Libellen	0 - 1 km
Gevlekte witsnuitlibel	Insecten - Libellen	1 - 5 km
Rivierrombout	Insecten - Libellen	1 - 5 km
Ringslang	Reptielen	1 - 5 km
Hazelworm	Reptielen	5 - 10 km
Grote modderkruiper	Vissen	0 - 1 km
Platte schijfhoren	Weekdieren	1 - 5 km
Damhert	Zoogdieren	0 - 1 km
Gewone dwergvleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Laatvlieger	Zoogdieren	0 - 1 km
Ruige dwergvleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Tweekleurige vleermuis	Zoogdieren	0 - 1 km
Waterspitsmuis	Zoogdieren	1 - 5 km
Bever	Zoogdieren	1 - 5 km
Rosse vleermuis	Zoogdieren	1 - 5 km
Watervleermuis	Zoogdieren	1 - 5 km
Boommarter	Zoogdieren	5 - 10 km
Gewone zeehond	Zoogdieren	5 - 10 km
Steenmarter	Zoogdieren	5 - 10 km
Gewone grootoorvleermuis	Zoogdieren	5 - 10 km
Meervleermuis	Zoogdieren	5 - 10 km
Otter	Zoogdieren	5 - 10 km